

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Inspektorát

Hradec Králové

Inspekční zpráva

Zvláštní škola, Broumov, Kladská 164

Adresa: Kladská 164, 550 01 Broumov

Identifikátor školy: 600 024 121

Termín konání orientační inspekce: 4. - 5. červen 2001

Čj.	093 236/01-5060
Signatura	oi3nu204

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zvláštní škola, Broumov, Kladská 164 (dále jen škola) sdružuje dle zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení zvláštní školu s kapacitou 120 žáků, školní družinu s kapacitou 20 žáků a školní jídelnu s kapacitou 130 jídel.

Ve školním roce 2000/2001 má škola celkem 10 tříd, z toho je 9 tříd zvláštní školy a 1 třída pomocné školy.

Škola působí v současných prostorách prvním rokem. Užívané budovy získala po Odborném učilišti Červený Kostelec, které bylo sloučeno s Odborným učilištěm Nové Město nad Metují.

Škola byla zřízena jako příspěvková organizace. Na základě živnostenského listu provozuje v rámci vedlejší hospodářské činnosti hostinskou činnost - vaří pro cizí klienty a poskytuje v prostorách školy ubytování. Rovněž pronajímá Městu Broumov prostory pro jednu třídu přípravného ročníku Začít spolu, což je třída pro žáky se sociálním znevýhodněním.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání vyplynulo z celkového počtu dvanácti hospitací ve třídách zvláštní školy v předmětech matematika, český jazyk, občanská výchova, prvouka, vlastivěda, přírodopis a pracovní vyučování. Hospitace proběhly u dvanácti pedagogů.

Výuka probíhá podle Vzdělávacího programu zvláštní školy, který schválilo MŠMT ČR dne 20. června 1997 pod čj. 22 980/97-22. Žáci druhého ročníku jsou vzděláváni podle Alternativního vzdělávacího programu zvláštní školy pro žáky romského etnika, který schválilo MŠMT ČR dne 31. března 1998 pod čj. 35 252/97-24.

Plánování a příprava výuky

Ve sledovaných předmětech odpovídala časová dotace deklarovaným učebním plánům vyjma druhého ročníku, ve kterém není zařazen předmět společenská výchova v rozsahu jedné hodiny týdně. Učivo stanovené osnovami je probíráno v předmětu český jazyk, jehož dotace je o jednu hodinu vyšší. Předmět řečová výchova je v některých třídních knihách (např.

ve 3. a 6. ročníku) nahrazen předmětem logopedická péče, který učební plán deklarovaného vzdělávacího programu neuvádí. Uvedená pochybení lze vzhledem k plnění osnov a správnému označení na vysvědčeních žáků označit za chybu formálního charakteru.

Učitelé vypracovali tematické plány, které v řadě případů mají pracovní charakter a jsou využívány v plánování a přípravě vyučujících na jednotlivé hodiny. Některé tematické plány však mají pouze formální charakter (např. v pracovním vyučování), jejich způsob zpracování nevyklučuje případnou duplicitu výuky v různých ročnících.

Na základě namátkové kontroly tematických plánů, třídních knih a výstupů žáků lze konstatovat, že učební osnovy jsou ve sledovaných předmětech plněny.

Učitelé byli téměř ve všech hospitovaných hodinách na výuku připraveni, měli stanoveny jasné výukové cíle, které se dařilo naplnit. Plánovanou snahou vyučujících bylo spojovat teorii se zažitou a známou praxí žáků. Příprava cíle vyučovacích hodin navazovala na předcházející výuku a umožňovala kontinuitu s výukou příští.

Vyučujícím se nedařilo vždy naplánovat hodiny tak, aby vyučování upoutalo a udrželo pozornost žáků, jejich zájem a aktivní účast ve výuce.

V několika hodinách měli vyučující připraveny pro žáky úkoly, které nebyly v souladu s didaktickou zásadou přiměřenosti ve vztahu k individuálním schopnostem žáků. To souvisí s

nízkou mírou diferenciacie ve třídách s širokým rozptylem mentálních schopností žáků.

Podmínky výuky

Pouze jednu ze sledovaných vyučovacích hodin vedl učitel splňující podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. V šesti hodinách vyučovali pedagogové s ukončeným vysokoškolským pedagogickým vzděláním, které však neměli rozšířeno studiem speciální pedagogiky. Pět pedagogů dosáhlo pouze středoškolského vzdělání. Tato skutečnost je v rozporu s § 3 odst. 1 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, dále s § 51 odst. 1 a 3 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a dále s § 2 odst. 4 vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců.

Učitelé působili na žáky vlastním příkladem, vystupovali s pedagogickým taktem, byli pohotoví, iniciativní, vynalézaví a tvořiví. Vyučující prokazovali znalosti základních pedagogických dovedností. V průběhu pohospitačních rozhovorů byla zaznamenána vysoká míra schopnosti reflexe a sebereflexe pedagogů, otevřenost k přijímání nových poznatků při práci s mentálně postiženými žáky a odpovědný přístup k výuce. Nebyla shledána přímá souvislost mezi dosaženým vzděláním pedagogů a kvalitou vyučování.

Z celkového počtu sedmnácti pedagogů je šest mužů, věková struktura pedagogického sboru je rovnoměrná.

Hodiny probíhaly většinou v učebnách jednotlivých tříd. Místnosti působily příznivým estetickým dojmem, byly vyzdobeny výtvarnými a rukodělnými pracemi žáků, na stěnách visely návodné materiály a přehledy probíraného učiva. Učitelé efektivně a ve vhodné míře využívali učební pomůcky a další materiály k přiblížení učiva, často vlastnoručně vyrobené či připravené. Bylo rovněž zaznamenáno využití počítače při výuce. Používání pomůcek bylo účelné, žáci byli zjevně na jejich používání zvyklí. V závislosti na míře přidělených finančních prostředků škola postupně pořizuje a modernizuje fond učebnic, učebních textů a dalších materiálů pro výuku.

Výuka pracovního vyučování je dostatečně zajištěna jak vhodnými učebnicemi (resp. dílnami), tak i dostatkem materiálu, náradí a pomůcek pro výuku dílenských a pěstitelských prací a prací v domácnosti.

Nedostatkem je zjištěná skutečnost, že v některých třídách chybí umyvadla s tekoucí vodou, učitelé tak nemají možnost mazat tabule bezprašným způsobem.

Kvalita prostředí z hlediska ovzduší, osvětlení, hluku a pořádku byla na základě subjektivního posouzení hodnocena jako zcela vyhovující psychohygienickým požadavkům žáků i učitelů. Pouze v jedné učebně bylo zaznamenáno nevhodné rozmístění lavic z hlediska zrakové hygieny. Prostředí učeben bylo příjemné, vzhledné a motivující, na jeho úpravě se podílejí žáci i učitelé.

V průběhu inspekční činnosti nebylo zaznamenáno nerespektování zdravotních indispozic žáků. Učitelé nedostatečně dbali na vhodné sezení žáků při práci. Držení psacího pera některých žáků bylo nesprávné, což však učitelé v průběhu hodin nekorigovali. Bylo rovněž zjištěno nesprávné umístění praváka a leváka v jedné lavici.

V některých hodinách vyučující zohledňovali přirozenou únavu žáků, které přizpůsobovali členění hodin a tempo výuky. V těchto hodinách byly zařazeny funkční odpočinkové činnosti, které vytvářely předpoklady pro efektivní využití vyučovací doby. Byly však rovněž sledovány hodiny, v nichž učitelé nepamatovali na využití prvků relaxace a v nichž činnosti náročné na soustředění byly málo prokládány nezbytným uvolněním.

Organizace, formy a metody výuky

Organizační pokyny vydávané vyučujícími v průběhu hodin byly jasné, srozumitelné a přiměřené věku žáků. Struktura hodin měla většinou jasnou stavbu, občas chyběly úvodní motivační a závěrečné shrnující pasáže. Čas věnovaný jednotlivým činnostem byl zpravidla dobře rozvržen.

Ve vyšších ročnících převažovaly metody rutinní frontální výuky, byly však využívány i prvky skupinového vyučování, vyučující často zařazovali pro oživení výuky hry a soutěže. V nižších ročnících odpovídaly uplatňované metody a formy práce věku a stupni postižení žáků. Vyučující zařazovali hry, soutěže a manipulační činnosti s drobným materiálem pro rozvíjení jemné motoriky žáků. Žáci měli často možnost pohybu po třídě a střídání poloh při práci (činnosti na koberci, vestoje apod.). Tyto hodiny byly živé a uvolněné s akcentem na jejich efektivnost.

V průběhu výuky se vyučující v několika případech dopustili metodických chyb pramenících z absence speciálně-pedagogického vzdělání a jejich dosavadní praxe na jiném stupni a druhu školy. Uvedené chyby byly s pedagogy a vedením školy projednány (nesprávné psaní číslic, neúhledné psaní vyučujících na tabuli, nepřiměřeně náročné úkoly, nevhodné užívání učebnic a pomůcek, chyby v nácviku elementárních dovedností a didaktice trivia mentálně postižených žáků). Vzhledem k výše uvedené schopnosti pedagogů pozitivně reagovat na připomínky a náměty lze předpokládat postupné odstraňování nevhodných didaktických postupů.

Výklad a vysvětlení podávali učitelé zpravidla jasně a formou odpovídající potřebám a úrovni žáků. Hodiny vedly k dostatečnému procvičování učiva, byla užívána práce s chybou a žáci byli vedeni k sebekontrolě. Organizace výuky umožňovala žákům pracovat individuálním tempem. Většina hodin byla účelně využita.

Motivace a hodnocení

Učitelé většinou vhodně zařazovali motivační metody, v průběhu výuky využívali mezipředmětových vztahů a navazovali na životní zkušenosti žáků.

Vyučování vedli učitelé ve smyslu pozitivního posilování. Hodnocení vždy respektovalo osobnostní dispozice a mentální schopnosti jednotlivých žáků. Hodnocení a klasifikace jsou prováděny průběžně, učitelé si vedou záznamy o prospěchu. Ty jsou většinou založeny na široké škále hodnotících činností a na rozdílných aspektech podávaných výkonů. Jejich forma odpovídá účelu, pro který jsou pořizovány. V žákovských knížkách zaznamenávají vyučující známky žáků s přiměřenou intenzitou pouze v některých třídách. Informace o chování žáků nejsou orientovány pouze na negativní projevy, velmi často jsou zapisovány záznamy pozitivního charakteru (pochvaly).

Učitelé oceňovali u žáků snahu, poskytovali konstruktivní a užitečnou zpětnou vazbu o jejich pokroku v učení. Sledované hodnocení a klasifikace respektovaly individuální dispozice žáků.

Sešity žáků dosahovaly úrovně závislé na míře důslednosti učitele. Většina sešitů, do kterých bylo při inspekci nahlíženo, je pravidelně kontrolována. Ne všechny vykazují vhodnou úpravu, která je nezbytná pro rozvíjení návyků a volných vlastností mentálně postižených žáků.

Interakce a komunikace

Učitelé respektovali osobnost žáků, uplatňované formy komunikace vedly k vytvoření a upevnění kladného klimatu třídy. Učitelé měli přiměřenou autoritu, kterou žáci uznávali

a přijímali. Vztahy mezi vyučujícími a žáky byly do značné míry založeny na vzájemné úctě. Žáci byli vedeni ke vzájemné spolupráci.

Vyučující sledovali chování žáků a uskutečňovali vhodné kroky k tomu, aby předešli projevům nežádoucího chování. Převládá demokratický styl řízení výuky, který se zakládá na důsledném dodržování dohodnutých pravidel. Úroveň jednání a chování učitelů byla vysoká, jejich styl vystupování byl přátelský a navozoval tvořivou atmosféru ve třídě. Sociální klima ve třídách bylo příznivé a vstřícné, podporovalo a podněcovalo smysl pro pořádek.

Učitelé pouze v některých hodinách dbali vhodným způsobem na rozvoj komunikativních dovedností žáků, často výrazně převažoval slovní projev pedagogů. Někteří vyučující vyžadovali pouze jednoslovné odpovědi. V několika vyučovacích hodinách vytvářeli pedagogové prostor pro vyjadřování vlastního názoru žáků a věnovali dostatečnou pozornost jejich mluvním aktivitám.

Drobné nedostatky byly shledány v užívání spisovného jazyka, mluvní projev většiny učitelů však byl na vysoké profesionální úrovni.

Hodnocení kvality vzdělávání

V průběhu inspekční činnosti byl shledán soulad učiva s učebními osnovami. Učitelé si pro hodiny stanovili jasné výukové cíle, které odpovídaly potřebám žáků, jejich schopnostem a jejich práci v minulosti i budoucnosti jako součásti celkového programu učení. Perspektivní i bezprostřední příprava učitelů na výuku korespondovala s požadavky užívaných vzdělávacích programů. Formální nedostatky byly shledány v označení některých předmětů. Vyučující v některých hodinách nerespektovali při přípravě hodin didaktickou zásadu přiměřenosti, v přípravě byly podceněny motivační metody. Plánování a příprava výuky vzhledem k vzdělávacím programům a podmínkám, ve kterých výuka probíhá, dosahuje průměrné úrovně.

Pedagogové projevovali vysokou míru osobní zainteresovanosti, pracovali s pedagogickým taktem, tvořivě a iniciativně přistupovali k výuce mentálně postižených žáků. V učitelském sboru nechybí muži, věková struktura je rovnoměrná. Z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti však není situace ve škole příznivá, personální podmínky jsou proto hodnoceny jako průměrné.

Vybavení školy učebnicemi a učebními pomůckami umožňuje realizaci vzdělávacích programů. Na přípravě názorných pomůcek se často podílejí sami učitelé. Didaktické materiály jsou účelně využívány. V některých třídách chybí umyvadla s tekoucí vodou. Materiální podmínky výuky jsou velmi dobré.

Výukové prostory odpovídají psychohygienickým zásadám, vzhled a uspořádání učeben napomáhá vzbuzovat kladná očekávání žáků. Členění hodin, relaxace a tempo výuky většinou napomáhají k udržení pozornosti a aktivity žáků. Určité rezervy byly shledány v nácviku pracovních návyků žáků (držení psacího pera, sezení při práci apod.). Zajištění psychohygienických podmínek ve výuce dosahuje velmi dobré úrovně.

Struktura hodin odpovídala věku žáků a výukovým cílům. Zvolené metody a formy práce respektovaly specifické potřeby mentálně postižených žáků. Vyučující se dopouštěli drobných didaktických chyb pramenících z jejich dosavadní praxe na jiném typu či stupni školy. Účelnost a vhodnost organizace výuky, použitých metod a forem práce jsou hodnoceny jako průměrné.

Vstupní a průběžná motivace je většinou účelně využívána ve formě příkladů z praxe a návaznosti na životní zkušenosti žáků. Hodinami prolínalo pozitivní posilování. Hodnocení prospěchu a chování žáků je prováděno průběžně s respektováním osobnostních, zdravotních a mentálních specifík jednotlivých žáků. Zprávy o prospěchu žáků nejsou podávány rodičům vždy v dostatečné intenzitě. Sešity žáků nevykazují vždy úroveň nutnou k rozvíjení a upevňování pracovních návyků žáků. Účinnost motivace a způsob hodnocení žáků ve vyučovacím procesu jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Osobnost žáků je plně respektována, příznivé klima ve třídách vyplývalo z dobré realizace hodin a řízení tříd. Byla zjištěna vysoká míra souhlasných postojů žáků i učitelů směrem ke školnímu prostředí. Komunikační dovednosti žáků nejsou cíleně rozvíjeny.

Kvalita vzdělávání je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepce školy (dále jen koncepce) je písemně zpracována. V jejím úvodu jsou vytyčeny úkoly, které ředitel považuje pro dobu několika dalších let za stěžejní. V následujícím textu jsou rozpracovány postupy směřující k dosažení cílů. Koncepce školy je zpracována na základě analýzy podmínek a prostředí, ve kterém se škola nachází.

Jak vyplývá z textu výše uvedeného dokumentu, zásadním problémem je personální obsazení školy. Podstatná většina pedagogického sboru nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Navíc učitelé odcházejí do podnikatelské sféry či do jiných typů škol. Inzerát o přijetí učitelké dvojice, pro kterou je v budově připraven byt, zůstal bez odezvy.

V oblasti materiálně-technických podmínek je kladen důraz na dovybavení školy. Týká se zřízení školního pozemku se skleníkem, dobudování a vybavení odborných učeben, dílen, kabinetů a skladů. V koncepci je konkrétně vyjmenována i řada dalších úkolů v oblasti materiálního vybavení. Stanovené cíle jsou reálné.

*Plánování je pojato jako ucelený systém. Ředitel zpracoval *Plán práce ZvŠ Broumov na školní rok 2000 – 2001* (dále jen roční plán). Cílem školy je dle ročního plánu vytvoření podnětného prostředí, navození příjemné atmosféry, kde bude podporován učební a osobnostní rozvoj každého žáka, aby každý jednatel mohl plně rozvinout svůj potenciál a aby se mohl začlenit do pracovního procesu a života společnosti.*

*Roční plán je následně rozpracován do *plánů měsíčních*, které jsou zakládány, obsahují konkrétní akce konané v daném měsíci s termínem a určenou odpovědností. Jak vyplývá z předložených *zápisů z jednání pedagogické rady*, jsou zaměstnanci školy opakovaně vyzýváni k dodání návrhů či připomínek k výše zmíněným plánům, připomínky však podávají jen výjimečně.*

Ve škole se vyučuje podle následujících učebních dokumentů:

- *Vzdělávací program zvláštní školy čj. 22 980/97-22 schválený MŠMT dne 20. června 1997 - vyjma II. třídy ve všech třídách,*
- *Alternativní vzdělávací program zvláštní školy pro žáky romského etnika čj. 35 252/97-24 ze dne 31. března 1998 - ve II. třídě,*
- *Vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj. 24 035/97-22 ze dne 1. září 1997.*

Z porovnání přehledu učebních dokumentů se zařazením do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vyplývá, že v rozporu s *Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení* jsou ve škole vyučováni žáci přípravného stupně pomocné školy a pomocné školy. Tím dochází k porušení § 13b odst. 9 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

V tomto školním roce byly zřízeny tři zájmové kroužky. V porovnání s minulým školním rokem je jich méně, neboť zájem žáků i učitelů poklesl.

Roční plán obsahuje celkem 16 kapitol, mezi něž patří i plán kontrolní činnosti, plán práce výchovné poradkyně, plán práce drogového preventisty a plán práce rómské poradkyně. Součástí jsou rovněž vyjmenované akce týkající se pedagogického sboru: termíny jednání pedagogické rady, provozních porad, plenárních schůzí SRPŠ, školení BOZP a PO.

Oblast plánování je hodnocena jako velmi dobrá.

Organizování

Ředitel školy působí ve funkci od školního roku 1998/1999. Jeho statutárním zástupcem je jmenován zástupce ředitele. Vedoucí pracovníci nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro práci ve speciálním školství, proto si doplňují chybějící odbornost studiem speciální pedagogiky na Vysoké škole pedagogické v Hradci Králové.

Po nástupu do funkce byl řediteli protokolárně předán pouze majetek školy, dokumentace jen částečně. Z tohoto důvodu odeslal ředitel dne 4. června 1999 dopis Školskému úřadu Náchod, ve kterém sděluje, že odmítá nést odpovědnost za dokumentaci a spisovou agendu vedenou do 31. srpna 1998.

Kompetence pracovníků jsou jasně vymezeny *Organizačním řádem*, který je součástí ročního plánu. Ve škole jsou čtyři úseky: pedagogický, provozní, ekonomický a školní jídelna. Pro každý úsek je určen vedoucí pracovník. Vedoucí úseků jsou jmenováni jmenovacím dekretem. Pravomoci, které jsou na ně delegovány, jsou obsaženy v jejich pracovních náplních. Ty jsou založeny v příslušných osobních spisech. Pracovní náplně ostatních zaměstnanců vyplývají z Pracovního řádu vydaného MŠMT.

Organizační struktura je promyšlená, umožňuje účinné řízení školy ve všech úsecích.

Celkový počet žáků je 94, kapacita školy je dodržena. Počty žáků ve třídách jsou v souladu s vyhláškou č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách.

V 6. a 8. ročníku povolil ředitel podle § 3 odst. 10 citované vyhlášky výjimku z maximálního počtu žáků ve třídě. Třída pomocné školy je složena z 5 žáků přípravného stupně, 1 žáka nižšího stupně a 2 žáků středního stupně.

Pedagogický sbor tvoří 17 učitelů včetně ředitele a zástupce ředitele (přepočtených úvazků 15, 83), 1 vychovatelky na úvazek 0,759 a 1 rómské asistentky na celý úvazek.

Předložený *Řád zvláštní školy Broumov* obsahuje ustanovení o chování žáků, docházce do školy, zacházení s učebnicemi, školními potřebami a školním majetkem, povinnosti chránit zdraví a ustanovení o plnění dalších pravidel, do kterých patří například dodržování Charty lidských práv a svobod a Úmluvy o právech dítěte. Řád školy byl projednán a schválen pedagogickou radou dne 8. září 2000 a plenární schůzí SRPŠ dne 12. září 2000.

Konkrétní ustanovení o provozu školy upřesňuje dokument s názvem *Režim školy* ze dne 4. září 2000.

Žáci jsou hodnoceni v souladu s Metodickými pokyny ke klasifikaci žáků zvláštních škol a pomocných škol čj. 10 182/98-24 a čj. 10 522/98-24.

V průběhu inspekce byla namátkově kontrolována následující povinná dokumentace:

- *Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 22 556/2000-21 ze dne 30. 6. 2000* - název školy uvedený v tomto dokumentu není v souladu se zněním § 2 odst. 3 vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů - v názvu školy chybí název okresu v prvním pádě,
- *kniha úrazů* - vedena od školního roku 1998/1999, v tomto školním roce není evidován žádný úraz,
- *zápisy z jednání pedagogické rady* - vedeny pod různými názvy (provozní porada, pracovní porada, vánoční porada, klasifikační porada, pedagogická porada, mimořádná pedagogická porada),
- *Řád zvláštní školy* - dostal každý žák, podpisem žáka a jeho zákonného zástupce je stvrzeno seznámení s ním,
- *personální dokumentace* - vedena v plném rozsahu, pečlivě a přehledně,
- *třídní knihy* - je používán tiskopis, který není uveden v Seznamu povinné dokumentace škol a školských zařízení, který vydalo MŠMT ČR pod čj. 26 348/99-20 a ve kterém jsou uvedeny tiskopisy platné pro školní rok 2000/2001, tím dochází k porušení § 38a odst. 2 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- *třídní výkazy* - vedeny na různých tiskopisech, většinou na tiskopisech ALBRA, které jsou od předepsaného tiskopisu SEVT v některých bodech odlišné, například chybí zápis o vzdělávacím programu, je chybný název předmětu řečová výchova, odlišnosti nejsou dopisovány či opravovány; dochází tak k porušení právního předpisu (viz výše – třídní knihy),
- *osobní dokumentace žáků s postižením* - byly kontrolovány pouze spisy žáků, kteří byli zařazení v době působení současného ředitele; žáci do zvláštní školy jsou zařazení správně, dva žáci pomocné školy nejsou zařazení v souladu s doporučením speciálně-pedagogického centra, tím dochází k porušení § 7 odst. 4 vyhlášky č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách.

Jako metodické a poradní orgány ve škole pracují:

- výchovný poradce,
- speciálně-pedagogický poradce,
- drogový preventista,
- sexuální poradce,
- pracovník pověřený BOZP,
- zdravotník,
- pracovník pověřený CO,
- metodické orgány (metodické sdružení prvního stupně, na druhém stupni metodická sdružení všeobecných předmětů, odborných předmětů a pracovního vyučování).

Vedoucí metodických orgánů mají za úkol spolupracovat s ředitelem školy, sjednocovat a koordinovat práci učitelů v jednotlivých předmětech, vypracovat stručný plán práce, čtyřikrát ročně svolat schůzku a zhotovit z ní zápis a provádět hospitační činnost.

Důležité informace jsou nejdříve konzultovány se zástupcem ředitele, případně je připomínkuje pedagogická rada. Pro předávání běžných informací je ve škole zaveden rozhlas, pokud se informace týkají jen části žáků či učitelů, je využíváno oběžníku či osobního jednání. Učitelé mají řadu dokumentů vyvěšených ve sborovnách a kabinetech.

Všichni žáci mají k dispozici *Řád zvláštní školy*, v němž je vložen list s organizačním zajištěním školního roku. Zavedený informační systém školy umožňuje předávání potřebných informací žákům i jejich zákonným zástupcům.

Ochrana osobních dat je řádně zajištěna. Personální dokumentace je uložena v ředitelně školy, osobní dokumentaci žáků mají třídní učitelé uloženu v uzamčeném stolku ve sborovně.

Spolupráci s rodiči škola věnuje pozornost i přes nízký zájem rodičů. Jsou pořádány čtyři schůzky rodičovského sdružení. Rodiče jsou v případě potřeby zváni do školy, odezva je různá. Ředitel školy společně s příslušnými třídními učiteli a romskou poradkyní navštěvují v případě potřeby rodiny některých žáků. Ke kladům školy patří kvalitně fungující výchovná poradkyně a romská asistentka, které případné problémy neprodleně řeší. Od 1. ročníku mají ve všech třídách zavedeny žakovské knížky, v nižších ročnících jsou navíc doplněné notýskem.

Rada školy není vzhledem k nezájmu rodičů ustanovena.

Vedení školy navázalo kvalitní spolupráci s odborem sociálních věcí Městského úřadu Broumov. Spolupráce s MěÚ je bezproblémová, ředitel je členem Rady města.

Organizování je hodnoceno jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Operativní řízení je kromě výše popsaných postupů založeno rovněž na každodenním pravidelném styku vedení školy se zaměstnanci. Jako celek je operativní řízení účinné a funkční. Při vedení lidí užívají vedoucí pracovníci demokratický styl.

Vedení školy vytváří dobré podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Letos studují tři učitelé speciální pedagogiku v Hradci Králové, vychovatelka dokončila doplňkové pedagogické studium pro vychovatele. Učitelé se účastní akcí Centra vzdělávání Náchod a Pedagogického centra Hradec Králové. Každý učitel se ročně účastní nejméně jedné vzdělávací akce ročně. Pro velký zájem musel ředitel školy stanovit z důvodů organizačních a finančních i maximální počet účasti - pět vzdělávacích akcí ročně. Získané poznatky jsou předávány v metodickém sdružení nebo na pracovních poradách, případně v pracovních dílnách.

Pracovní dílny se konají dvakrát ročně, většinou před Vánocemi a Velikonocemi. Z výtvarné učebny se vytvoří pracovní dílna, kde se ve skupinách žáci i jejich učitelé učí zhotovovat různé výrobky, které mají vztah k daným svátkům. Pracovní dílny se konají v době vyučování - v určený den není výuka, platí speciální rozvrh, každá třída je v dílně 1 až 2 hodiny. Vedoucí akce je jedna z učitelek školy. Poznatky jsou následně využívány v hodinách výtvarné výchovy a pracovního vyučování a ze zhotovených výrobků je uspořádána veřejná výstava.

Systém morálního a hmotného stimuluování pracovníků je vytvořen. Ředitel školy stanovil kritéria pro přiznání osobního příplatku. Pedagogickým i provozním pracovníkům jsou za určité činnosti přidělovány body, které jsou následně dle množství finančních prostředků převáděny na konkrétní finanční částky. S každým pracovníkem sepisuje ředitel školy doklad s uvedením důvodů, jež vedly k přidělení určité částky. Doklad podepisuje rovněž vedoucí příslušného úseku. Přehodnocování se děje dle potřeby, většinou dvakrát ročně.

Mimořádné odměny se přiznávají průběžně v průběhu školního roku za konkrétní činnosti, zvláště za činnosti mimoškolní. Jejich výše se zdůvodněním je rovněž podepisována pracovníkem, ředitelem školy a vedoucím úseku. Kritéria zaměstnanci znají, měli možnost podílet se na jejich tvorbě.

Prezentace školy na veřejnosti se děje úsilím o příkladné vystupování a chování na veřejnosti, estetickou výzdobou všech prostor školy a pořádáním výše popsaných výstav. O činnosti školy

jsou uveřejňovány zprávy ve Zpravodaji města, v Broumovském zpravodaji, v periodiku Náš čas, v Novinách Náchodska a Mladé Frontě DNES.

System, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků je vynikající.

Kontrolní mechanismy

Plán kontrolní činnosti určuje po měsících rozpracované úkoly ředitele školy. Kontrolní činnost je zaměřena na celou organizační strukturu. Týká se připravenosti tříd, dokumentace, dodržování školního řádu, materiálně technické vybavenosti, pořádku ve třídách, hospitací, inventarizace, kontroly majetku CO, kontroly práce metodických orgánů a výchovné poradkyně, kontroly pořádku apod. Ředitel má v plánu uskutečnit 40 kontrol a hospitací.

K termínu inspekce provedl 34 hospitací, kontroly dalších oblastí provádí průběžně.

Je stanovena povinnost zástupce ředitele provést v průběhu školního roku 80 hospitací. Protože zástupce ředitele vykonává funkci prvním rokem, je cílem jeho kontrolní činnosti poznat všechny členy učitelského sboru. Z první provedené hospitací vyplynulo, zda je nezbytná další kontrola.

Větší pozornost je věnována učitelům začínajícím ve speciálním školství, ke kterým patří absolvent pedagogické fakulty a učitelky mateřské školy. Ke dni inspekce provedl zástupce ředitele 37 hospitací. Stanovený počet 80 byl příliš vysoký a do konce školního roku není reálné ho splnit. Tato skutečnost bude východiskem pro zpracování plánu kontrolní činnosti na další školní rok.

Ostatní členové metodických orgánů mají za povinnost provést za školní rok pět hospitací. Dále je zakotvena povinnost všech pracovníků uskutečnit alespoň dvě vzájemné hospitace.

Pro hospitační činnost je ve škole užíván vlastní tiskopis se všemi náležitostmi.

Hospodařením se zabývá ekonomka školy. Mzdy zpracovává pracovnice referátu školství Okresního úřadu Náchod, se kterou je sepsána na dohoda o pracovní činnosti. Kontrolu zabezpečuje ředitel.

Jednou měsíčně se konají porady vedení školy, na kterých jsou závěry kontrol analyzovány. Zápisy z těchto jednání a kontrolu plnění zabezpečuje ekonomka. Závady jsou neprodleně projednávány, okamžitě po zjištění nedostatku jsou přijímána opatření.

Závěry z provedených kontrol se objevují rovněž v zápisech z jednání pedagogické rady.

Pro hodnocení úrovně výsledků učení žáků se začíná připravovat systém kontrolních prací v hlavních předmětech. Přípravou je pověřen zástupce ředitele.

Systém, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů jsou hodnoceny jako vynikající.

Hodnocení kvality řízení

Celkově je kvalita řízení hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 22 556/2000-21 ze dne 30. června 2000,
- Koncepce školy ze dne 25. srpna 2000,
- Plán práce ZvŠ Broumov na školní rok 2000 - 2001 s přílohami,
- měsíční plány ve školním roce 2000/2001,

- jmenovací dekret do funkce statutárního zástupce ředitele školy ze dne 1. září 2000,
- zápisy z jednání pedagogické rady,
- třídní výkazy a katalogové listy žáků,
- osobní dokumentace žáků s postižením,
- třídní knihy ve školním roce 2000/2001,
- rozvrh hodin ve školním roce 2000/2001,
- tematické plány ve školním roce 2000/2001,
- personální dokumentace,
- podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelem školy,
- dotazník pro ředitele před inspekcí vyplněný ředitelem školy.
-
-

ZÁVĚR

Pozitiva

- Odpovědný přístup pedagogů k výuce, vysoká míra jejich osobní zainteresovanosti, tvořivosti a aktivity, otevřenost k přijímání nových poznatků, schopnost reflexe a sebereflexe,
- relativně vysoká (asi 30%) účast mužů - pedagogů na výchovně-vzdělávací činnosti školy,
- příznivá věková struktura pedagogického sboru,
- vhodné a účelné využívání učebních pomůcek a didaktických materiálů,
- vysoká estetická úroveň učeben, jejich podnětnost pro výuku,
- respektování zásad duševní hygieny ze strany většiny pedagogů,
- vhodnost používaných metod a forem vyučování při práci s mentálně postiženými žáky,
- hodnocení žáků prováděné s akcentem na pozitivní stimulaci,
- příznivé interpersonální klima ve třídách,
- souhlasné postoje pedagogů i žáků vůči školnímu prostředí,
- kvalitně propracovaný systém řízení školy,
- podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků,
- estetické a pedagogicky podnětné prostředí školy.

Negativa

- Formální nedostatky v označování předmětů v třídních knihách,
- nízká míra vnitřní diferenciací v průběhu vyučování,
- nedostatek učitelů splňujících podmínky odborné a pedagogické způsobilosti ve vztahu k právním předpisům,
- nedostatečný důraz ze strany učitelů na nácvik správného sezení žáků při práci a držení psacího pera,

- didaktické chyby zaznamenané v průběhu vyučování v oblasti používaných metod a forem práce,
- často neúhledně vedené sešity žáků svědčící o nedůsledném postoji vyučujících k rozvoji pracovních návyků žáků,
- nesystematický rozvoj komunikačních dovedností žáků,
- vedení části povinné školní dokumentace na neschválených tiskopisech,
- chybějící umyvadla s tekoucí vodou v několika třídách.
-

Doporučení

- V rámci řídicích procesů a kontrolního systému vedení školy vést pedagogy k uplatňování didaktických zásad v průběhu vyučování, k vytváření a rozvoji pracovních návyků a rozvoji komunikačních dovedností,
- zajistit bezchybné vyplňování třídních knih a další povinné dokumentace,
- ve spolupráci se zřizovatelem zajistit bezprašné mazání tabulí v učebnách (umyvadla s tekoucí vodou či tabule pro psaní fixem).

Personální podmínky výuky jsou průměrné. Materiální zajištění výchovně-vzdělávacího procesu dosahuje velmi dobré úrovně. Respektování psychohygienických zásad ve výuce je hodnoceno jako velmi dobré.

Kvalita vzdělávání je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Kvalita řízení dosahuje rovněž velmi dobré úrovně.

Na základě výše uvedených skutečností je činnost školy hodnocena jako velmi dobrá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Olga Talášková	Olga Talášková v. r.
Člen týmu	Mgr. Věra Nosková	Věra Nosková v. r.

V Náchodě dne 25. června 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 26. června 2001

Razítko

Ředitel školy

Podpis

Mgr. Pavel Košňar

Pavel Košňar v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy):	11. července 2001	093 257/01-5060

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.

